

BENİ BIRAKMA !

Bir çocuk ilk önce annesini tanır. Anne onun güvенеbileceđi, koruyup gözeten, bakan ve onu rahatlatan kişidir bebek için.

Daha sonra bu güvenilir kişiler arasına baba da dahil olur. Zaman geçip, bebek kendisiyle ilgilenen kişileri tanıyıp algılamaya başladığında, ilk defa gördüğü ya da sık görmediği insanlara karşı çekimser yaklaşır. Yabancı ya da sık görmediği kişilere karşı bebeğin gösterdiği negatif tepkilere yabancılaşma denir.

Çocuğun yabancılaşma dönemini, özellikle çocuk büyütmiş ya da eğitimiyle ilgilenen kişiler arasında bilmeyen yoktur. Yine de yeğen ya da torunlarımız bizi görür görmez ağlamaya başladığında alınırız.

10 aylık oğlu Doğan'la birlikte komşusuna giden Suzan bir ara ellerini yıkamak için lavaboya gider. Doğan annesi odadan çıkar çıkmaz büyük bir hışımla kapıya doğru yönelir ve kapı koluna tutunarak acı acı ağlamaya başlar. Doğan, sadece komşularının evinde yada akrabalarının evinde böyle davranmaz. Dişçi ya da markette de aynı tepkileri verir.

YABANCILAMA DÖNEMİNDE ÇOCUK DUYGUSAL YÖNDEN BAĞLANMAYI ÖĞRENİR.

İnsanlar, küçük çocukların anne babalarının dışındaki kişilere tepkisel davrandıkları kişilere tepkisel davrandıkları dönemi bilseler de, böyle bir durum karşısında ister istemez şaşkın, tedirgin; yani kısacası hatalı davranışlar sergileyebilirler. Burada üzerinde durulması gereken nokta, yabancılaşmanın aslında normal ve yetenek gerektiren doğal bir süreç olduğudur.

Bebeklerin ortalama olarak 8.aydan itibaren anne babaların dışındaki kişilere daha korkak veya çekingen davranmalarının iki önemli gelişim sonucu vardır. Bunlardan biri; tanıdık ve yabancı, güvenilir ve güvenilmez diye adlandırılan kavramların artık ayırt edilebilir hale gelmiş olmalarıdır. Bunun yanında bebek bu gelişimle duygusal bir bağlanma süreci içine de girmiş olur. Yani sevmeyi öğrenir!

Üç aylık bir bebek, kendine doğru yönelen bütün yüzlere büyük bir keyifle gülümser. Dedesine olduğu gibi, bebek arabasına yönelen yaşlı bir teyzeye de aynı sempatik ilgiyle cevap verir. Daha birkaç haftalık bir bebek bile, görüş alanına bir yüz girdiğinde, kendisiyle ilgilenileceğini, karnının doyurulacağını ve ıslak bezden kurtulacağını anlar.

SADECE ANNENİN KANATLARI ALTINDA YABANCILARI İZLEMEK...

Bebek birkaç aylık olduktan sonra bazı basit noktaları ayırt etmeye başlar. Mesela, hangi yüzlerin en sık yanında olduğu, kimin mama hazırlayacağı veya kimin altını alacağı gibi.

Bu dönemin ardından, bebeğin yabancı bir kişi karşısında küçük burnunu babasının omuzuna sakladığı veya birinin kendisine yönelmesi durumunda hemen annesinin bacaklarının arasına sokulduğu bir süreç başlar. İşte bu süreç, çocuğun yabancılaşma dönemi denir.

Her çocuk yabancılaşma dönemini aynı zamanda ve yoğunlukta yaşamayabilir. Bazıları daha altı aylıkken annesinden başkasına gitmezken, bazıları 10 aylık olunca bu süreci yaşar. Ayrıca bunun ne kadar süreceği de her çocukta farklılık gösterir. Bütün bunlar anne-çocuk ilişkisine bağlıdır. Eğer anne çocuğun özgüvenini geliştirici davranışlarda bulunursa; yani aşırı koruyucu, tedirgin, telaşlı ve sabırsız davranmazsa, yabancılaşma dönemi daha kısa sürer.

Ayrıca misafirlerin sık ziyarete geldiği ya da gidildiği "sosyal aile" yapısında çocuk sürekli yeni yüzler gördüğü için, yabancılaşma dönemi daha kısa sürer.

Yabancılaşma döneminde büyük anne babaların veya yakınların alınmamaları için, onlarla konuşmak gerekir. Çünkü bu davranışlar, çocuğun anne babası dışındaki kişilerden uzak durmak istemesini ya da kötü bir tecrübe yaşadığını göstermez. Bu sadece çocuğun kendini güvende hissetme gereksiniminden kaynaklanır.

Çocukların yabancılaşma karşı gösterdikleri tedirgin ya da çekingen davranışları her kültürde izlenebilir. Araştırmalara göre, çok kalabalık bir ailede veya ortamda dünyaya gelen ve burada yetişen çocuklar bile aynı davranışları gösterir.

Bazı uzmanlar çocuğun tepkisel olduğu bu dönemi, doğanın onlara verdiği bir koruma mekanizması olarak değerlendirirler. Çünkü bu dönemin ardından yoğun bedensel gelişme süreci başlar. Kemikler sertleşme ve kaslar gelişme aşamasına girer. Artık çocuk tek başına hareket edebilir, emekleyebilir veya bir yerden destek alarak kendini yukarı çekebilir.

Çocuğun hareket alanı ne kadar genişlerse, üstesinden gelemeyeceği tehlikelerle karşılaşma riski de o kadar artar. İşte bu anlamda yabancılaşma, çocuğun doğal bir koruma mekanizması oluşturması anlamında olumludur.

ÖZLEM DUYGUSU GELİŞİRKEN...

Yabancılaşma karşı duyulan tedirginliğin çocuğa kazandırdığı bir başka özellik; bazı kişi veya nesnelere göremeseler de her zaman var olduklarını artık bilirler. Minik enerji yumakları büyük bir ilgiyle ellerine geçirdikleri nesnelere havaya atarlar. Ardından yere düşen nesnelere nereye düştüklerini keşfetmek için, onları gözleriyle aramaya başlarlar.

Gözden kaybolan nesnenin tekrar keşfedilmesi, çocuğa tarif edilmez mutluluklar yaşatır. Yaşanan bu tecrübeler, özlem duygusunun ilk basamağıdır.

Belli bir dönem bebek, altının değiştirilmesi, karnının doyurulması ya da yataktan sıkılması durumunda ağlar. Fakat bir süre sonra durum değiştir. Artık bebek annesi odadan çıktığı, onu görmek istediği, özlediği veya yabancıardan korunmak istediği için ağlar. Bütün bunlardan dolayı yabancılayan bebeklerin duyguları ciddiye alınmalıdır.

Anne babalar da çocuklarına bu aşamada yardımcı olmalıdır. Bebek kucağa alındığı zaman kendini güvende hisseder. Çünkü bu yolla, yabancı kişiye karşı güven oluşturabileceğini ve huzursuzluğu üzerinden atabileceğini algılar. Ayrıca bu davranışla bebek, her şeyin yolunda gittiği ve kendini rahat bırakabileceği sinyalini de alır.

BU AŞAMADA ISRARCI DAVRANMAK YANLIŞ !

Yabancılaşma sürecinde olan bir çocuğa karşı, anne babanın dışındaki kişiler de dikkatli olmalıdır. Böyle bir dönemde çocuğun üzerine gitmemek, kucağa almaya çalışmamak ve mümkün olduğunca belli bir mesafeden sevmek gerekir. Çocuklar bu süreç içinde tempoyu kendileri ayarlamak ve yaklaşmaya çalışan kişiyi sakince izlemek isteyebilir.

Çocuklar bu dönemlerinde yeni oyuncakları sevmeyizler. Oynamak için bildikleri ve güvendikleri oyuncakları daha çok tercih ederler. Bu nedenle büyük anne baba ya da diğer yakınlar yeni oyuncak almak yerine, çocuğun kendi oyuncağıyla oynamasına izin vermelidir.

Anne babanın çocukla oynayabileceği güzel bir güven antrenmanı da, gizlenme oyunudur. Anne ya da baba bir örtünün veya kapının arkasına gizlenerek, bir süre saklı kalır ve ardından "ceee"diyerek ortaya çıkar. Başlangıçta bebek büyük bir ilgiyle anne veya babanın gizlendiği yerden çıkmasını bekler, fakat bir süre sonra örtüyü çekmeye, kapı arkasına yönelmeye veya kendini gizlemeye çalışır. Çünkü bebek için anne babayı tekrar görebilmenin mutluluğu ayrı bir zevktir!